

DENET DUYURU
Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 02.03.2022
Duyuru No : 2022/027
Yayımlandığı Yer : LEBİB YALKIN MEVZUAT
DERGİSİ - Mart 2022
Sayı : 219

Mehmet Emek KURT
Yeminli Mali Müşavir
Eski Hesap Uzmanı

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE YAPILAN DÜZENLEMELER**ÖZET:**

2021 yılında yayımlanan 7326 sayılı Kanunla 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu değişiklikler nedeniyle Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde de düzenlemeler yapılması gerekiyordu. Uygulama Yönetmeliğinde ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmelikte ayrıca, bazı desteklerden yararlanmak için gerekli şartlar & koşullar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Uygulama Yönetmeliği, Teşvikler ve Destekler, Girişimci Firmalara Yatırım Şartı

1. GİRİŞ:

7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun¹ (ilerleyen kısımlarda “**7263 sayılı Kanun**” olarak anılacaktır) ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda (ilerleyen kısımlarda “**4691 sayılı Kanun**” olarak anılacaktır) önemli değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemeler nedeniyle, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde de (ilerleyen kısımlarda “**Uygulama Yönetmeliği yahut Yönetmelik**” olarak anılacaktır) değişiklikler yapılması gerekiyordu. Buna bağlı olarak, “**Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**”² yayımlanmıştır. Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapan düzenlemeler, 03.02.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 10.02.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde, Yönetmelikte yapılan vergisel düzenlemeler irdelenmiştir³.

2. 7263 SAYILI KANUNLA YAPILAN DÜZENLEMELER:

7263 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda önemli değişiklikler yapılmıştır⁴. Yapılan önemli düzenlemeler özetle şu şekildedir.

- Bölgelere sağlanan teşviklerin & desteklerin süresi, 31.12.2023 tarihinden, **31.12.2028 tarihine** kadar uzatılmıştır.
- Teknoloji Geliştirme Bölgesinde yer alan işletmelerde istihdam edilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretlerinin vergilendirilmesinde istisna yönteminden, terkin uygulamasına geçilmiştir.
- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı, 1.000.000 TL ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri söz konusu tutarın yüzde 2’sini fon hesaplarına aktarmalıdır. Bu tutar, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar girişimci firmalara sermaye olarak konulmalıdır. Aksi halde, Bölgede faaliyet gösteren mükellefler tarafından yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazanç tutarının **yüzde yirmisi**, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez.
- Bölge dışında geçirilen sürelerin destek ve teşviklere konu edilmesine ilişkin kapsam genişletilmiştir.

¹ 03.02.2021 tarih ve 31384 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² 10.02.2022 tarih ve 31746 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ Bu yazımızın hazırlanmasında, 17.02.2022 tarih ve 2022/028 sayılı, “*Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler*” başlıklı BDO DENET Sirkülerinden yararlanılmıştır.

⁴ Detaylı açıklamalar, M. Emek KURT’un Lebib Yalkın Mevzuat Dergisininin 207 no.lu Sayısında (Mart / 2021) yayımlanan “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar & Ge ve Tasarım Merkezlerine Sağlanan Teşviklerde Yapılan Değişiklikler” başlıklı makalesinde yer almaktadır.

- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen **toplam çalışma sürelerinin yüzde 20'sini aşmamak** kaydıyla ilgili personelin, Bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamına alınmıştır. Ayrıca, Cumhurbaşkanına % 20 oranını, % **50'ye kadar arttırma** yetkisi verilmişti. Cumhurbaşkanı söz konusu yetkisini 4625 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı (R.G. 17.10.2021 - 31631) ile kullanmıştır. Anılan Karar uyarınca Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar-Ge veya Tasarım Merkezlerinde çalışan personelin, gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerine uygulanmak üzere söz konusu **bölge ve merkezler dışında geçirdikleri süreler** bakımından %20 olarak belirlenen oranın, **31/12/2022** tarihine kadar %50 olarak uygulanması kararlaştırılmıştır⁵.
- Yüksek lisans ve doktora yapan personelin “en az bir yıl” süreyle çalışma şartı kaldırılmıştır.
- Temel bilimler desteğinin kapsamı genişletilmiştir.
- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde istihdam edilecek doktora öğrencisi ve stajyerler için ilave desteklerden sağlanma imkanı getirilmiştir.

Ayrıca, 7346 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla⁶ Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde uygulanan uzaktan çalışma düzenlemelerinde değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler uyarınca, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında bölgede çalışan personelin toplam sayısının veya teşvike konu edilen toplam çalışma sürelerinin **yüzde yirmisini aşmamak** kaydıyla, bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Önceki uygulamada sadece toplam çalışma süreleri dikkate alınmaktaydı. 7346 sayılı Kanun kapsamında getirilen uygulamada ise, ayrıca bölgede çalışan toplam personel sayısı da dikkate alınarak, uzaktan çalışma kapsamında teşviklerden yararlanılabilir. Bir diğer ifadeyle, uzaktan çalışma süreleri her bir personel için ayrı ayrı belirleneceği gibi, toplam personel sayısı da dikkate alınarak belirlenebilir. Örneğin, Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyet gösteren ve 50 personeli bulunan bir şirketin, 25 personelin tüm zamanı uzaktan çalışma olarak beyan edilip, teşviklerden yararlana bilinir. Kalan 25 personel ise bölgede bulunduğu sürelerle orantılı olarak teşviklerden faydalanır. Yukarıda belirtildiği üzere, Cumhurbaşkanına Bölgede gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma süresinin % 20'si olan oranı, % 50'ye kadar arttırma yetkisi verilmiştir. Cumhurbaşkanı söz konusu yetkisini kullanarak, bölge ve merkezler dışında geçirilen süreler bakımından %20 olarak belirlenen oranın, **31/12/2022** tarihine kadar %50 olarak uygulanmasını kararlaştırmıştır. Söz konusu oran hali hazırda yürürlüktedir.

⁵ Detaylı açıklamalar, 2021/112 sayılı Sirkülerimizde yer almaktadır.

⁶ 25.12.2021 tarih ve 31700 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3. TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER:

Çalışmamızın önceki bölümünde belirtildiği üzere, 7263 sayılı Kanun uyarınca 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan söz konusu düzenlemeler çerçevesinde, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde vergisel yönden yapılan değişiklikler aşağıda irdelenmiştir.

3.1. Bölgede Çalışan Personele Uygulanacak Asgari Ücret İstisnasına İlişkin Düzenlemeler:

7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla⁷; hizmet erbabına 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren yapılacak ücret ödemelerinde, ödemenin yapıldığı ayda geçerli olan **asgari ücretin aylık brüt tutarından** işçi sosyal güvenlik kurumu primi ve işsizlik sigorta primi düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir. Diğer taraftan, anılan Kanun uyarınca, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren yapılacak ücret ödemelerinde asgari geçim indirimi (AGİ) uygulaması kaldırılmıştır.

7349 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan söz konusu değişiklik uyarınca, Uygulama Yönetmeliğinde 1/1/2022 tarihinden itibaren Bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden hesaplanan vergiden asgari ücret istisnasına isabet eden vergi düşüldükten sonra kalan vergi tutarının; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edileceği açıklanmıştır.

Buna göre, örneğin Şubat 2022 döneminde Bölgede çalışan ilgili personelin ücretleri üzerinden hesaplanan vergiden, asgari ücret üzerinden hesaplanması gereken 638,01 TL tutarındaki vergi düşülecektir. Kalan kısım ise terkin edilecektir.

3.2. Desteklerden Yararlanacak Destek Personel Sayısına İlişkin Düzenlemeler:

Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli⁸ sayısı, Bölgede çalışan AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde 10'unu geçemez. Uygulama Yönetmeliğinde, 7263 sayılı Kanunla çerçevesinde yapılan değişiklik uyarınca, teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısının, AR-GE ve tasarım personel sayısı 15'e (**15 HARIÇ**) kadar olan bölge firmaları için bu oranın yüzde 20 olarak uygulanacağı açıklanmıştır. Örneğin Bölgede 12 AR-GE personeli olan bir mükellef, 2 destek personeli için teşviklerden yararlanabilir.

⁷ 25.12.2021 tarih ve 31700 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁸ Destek Personeli; AR-GE veya tasarım faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli ifade eder.

3.3. Bölge Dışında Geçen Sürelere İlişkin Düzenlemeler:

01/08/2016 tarih ve 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, anılan Kararda belirtilen faaliyetlerle ilgili olarak, Bölge dışında geçen süreler de teşviklerden yararlanmaktadır. Örneğin, laboratuvar, test, analiz ve deney çalışmalarına, yahut yüksek lisans, doktora eğitimlerine katılmak için bölge dışında geçen süreler de teşviklerden yararlanır.

7263 sayılı Kanunla yapılan düzenleme uyarınca, belirtilen Bakanlar Kurulu Kararındaki düzenlemelere ilave olarak, Bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen **toplam çalışma sürelerinin yüzde 20'sini aşmamak** kaydıyla ilgili personelin, bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında olacaktır. Örneğin haftalık çalışma saatinin 45 saat olduğu bir şirkette, ilgili personel haftada en fazla 9 saatlik mesaisini bilfiil bölge dışında (örneğin evinde) çalışarak da yerine getirebilir. Düzenlemenin gerekçesinde, esnek çalışma saatlerine uyumlu olarak Bölgede yer alan işletmelerde çalışan personellerin faaliyetlerinin bir kısmını Bölge dışında da yürütmesi ve Kanunla sağlanan destek ve muafiyetlerden aynı şekilde faydalanmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Cumhurbaşkanı % 20 oranını, % 75'e kadar artırılabilir. 4625 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalışan personelin, gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerine uygulanmak üzere **bölge dışında geçirdikleri süreler** bakımından %20 olarak belirlenen oranın, **31/12/2022** tarihine kadar **%50** olarak uygulanması kararlaştırılmıştır. Yönetmelik, belirtilen düzenlemeler çerçevesinde güncellenmiştir.

Ayrıca, 7263 Sayılı Kanunla, yüksek lisans ve doktora yapan personelin dışarıda geçirdiği süre kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikinden faydalanabilmesi için bölgede "**en az bir yıl**" süreyle çalışma şartı yürürlükten kaldırılmıştı. Anılan hüküm şartı Uygulama Yönetmeliğinden de kaldırılmıştır.

3.4. Projelerin Finansmanında Kullanılacak Sermaye Desteklerine İlişkin Düzenlemeler:

Bölgede faaliyette bulunan firmaların projelerinin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye destekleri, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak üzere, vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılmaktadır. 31/12/2023'e kadar geçerli olan söz konusu düzenleme, 7263 sayılı Kanunla 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmıştır. Ayrıca, indirim konusu yapılacak yıllık toplam azami tutar 500.000 Türk Lirasından, 1.000.000 Türk Lirasına yükseltilmiş olup, sermaye desteği sağlanacak projelerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uygun görülmesi koşulu kaldırılmış, projenin Bölge içerisinde 4691 sayılı Kanuna göre gerçekleştirilmesi yeterli sayılmıştır. Söz konusu düzenlemelere paralel olarak, Uygulama Yönetmeliği de güncellenmiştir.

Diğer taraftan, bölgede faaliyet gösteren firmaların projelerinin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin **iki yıl içerisinde** ilgili projenin finansmanında kullanılmayan kısmı için indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilmekteydi. 7263 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle, projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren **en az 4 yıl boyunca** ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması halinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, gecikme faiziyle tahsil edilecektir. Böylelikle, Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyette bulunanlara Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerine ilişkin “uygun görülen proje” sınırlaması kaldırılmış olup, sermaye desteğinin kanun kapsamındaki projelerin finansmanı için kullanılması esas alınmıştır. Uygulama Yönetmeliğine de anılan düzenlemeler eklenmiştir.

3.5. İstisna Kapsamında İthal Edilen Eşyalarda Tek Pencere Kullanma Yükümlülüğüne İlişkin Düzenlemeler:

Bölgelerde 4691 sayılı Kanun kapsamında yürütülen yazılım, Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır. Bu istisna kapsamında ithal edilen eşya; Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere Genel Müdürlükçe onaylanarak Tek Pencere Sistemi aracılığıyla Ticaret Bakanlığına gönderilecek izinde belirtilen eşyadan oluşur. Yönetmelikte yapılan değişiklikle, istisnanın uygulama koşulları değiştirilmiştir.

Buna göre, istisnadan yararlanacak işletmeler Genel Müdürlükçe belirlenen başvuru formu ve eklerine göre taleplerini Bölge yönetici şirketine bildirir. Bölge yönetici şirketi, Yönetmeliğin 14’üncü maddesi kapsamında projeye uygunluğu açısından ithal eşya talebinin uygun olup olmadığını değerlendirir. Bölge yönetici şirketi bu kapsamda ithalini uygun gördüğü eşyaya ilişkin bilgileri de içeren başvuruyu Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemi üzerinden Genel Müdürlüğe iletir. Genel Müdürlük başvuruyu değerlendirir, uygun bulması halinde söz konusu başvuruyu onaylayarak gümrük işlemlerinde kullanılmak üzere Tek Pencere Sistemi üzerinden Ticaret Bakanlığına bildirir.

3.6. Temel Bilimler Desteğine İlişkin Düzenlemeler:

Temel bilimlerden mezun olan⁹ personel için ilave destekler sağlanabilmektedir. Örneğin temel bilimler alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden firmaların, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı

⁹ Yükseköğretim Kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programlarından mezun olan personel.

kadarlık kısmı, Bakanlık tarafından karşılanabilmektedir. 7263 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle birlikte temel bilimlerden sağlanan desteklere Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenecek diğer programlardan mezun olanlar da dâhil edilmiştir. Ayrıca, 7263 sayılı Kanun ile daha önce “Temel Bilimler” tanımı, “Desteklenecek Programlar” olarak değiştirilmiştir.

Anılan düzenlemeler çerçevesinde, Uygulama Yönetmeliğinin 35/A maddesinin başlığı “Desteklenecek Programlar” olarak değiştirilmiştir. Yönetmeliğin söz konusu maddesinde yapılan değişiklik ile, Bakanlıkça belirlenecek diğer programların da “desteklenecek programlar” kapsamında değerlendirileceği ve yönetici şirketler nezdinde kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek programlar mezunu personele de desteğin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmeliğin anılan maddesinde yapılan diğer bir değişiklikle, ilgili destekten yararlanabilmek için istihdam edilecek yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programlarından mezun personelin **1/7/2017 (dahil)**, diğer desteklenecek programlar kapsamında Bakanlık tarafından açıklanacak bölümlerden mezun personelin ise **3/2/2021 (dahil)** tarihinden sonra işe alınması ve ilgili Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasında ilk kez istihdam edilmesinin esas olduğu belirtilmiştir.

3.7. Bölgede İstihdam Edilecek Doktora Öğrencileri İçin Sağlanan İlave Destekler:

7326 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme uyarınca, Bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi AR-GE personeli için iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, belirlenecek şartlar çerçevesinde destek verilebilir.

Yönetmeliğin 35/A maddesinden sonra gelmek üzere “Doktora Öğrenci Desteği” 35/B maddesi ilave edilmiştir. Yeni getirilen söz konusu maddede, doktora öğrencilerine sağlanacak desteğin şartları & koşulları belirlenmiştir. Buna göre;

- Destekten yararlanabilecek firma tarafından istihdam edilen doktora öğrencisi Ar-Ge personeline ödenen aylık taban ücreti, **brüt asgari ücretin bir buçuk katından az olamaz.**
- Firma başına verilebilecek destek, üniversitelerin doktora programına kayıtlı **en fazla iki doktora öğrencisi ile sınırlıdır.** Firmaların bu destekten yararlanabilmeleri için istihdam ettikleri doktora öğrencisinin başka kamu kurumundan destek almıyor olması gerekir.
- Firmanın bu destekten yararlanabilmesi için istihdam edilecek doktora öğrencisinin Türkiye’deki üniversitelerin doktora programına kayıtlı, ders dönemini tamamlamış ve tez aşamasına geçmiş olması gerekir.

- Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, bu destek kapsamında firmalarda istihdam edilen personelin işe alınması, işten ayrılması, doktora programından mezun olması ve ayrılması ile ilgili hususları takip etmek ve Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.
- Destekten yararlanacak firmalar taleplerini Bölge yönetici şirketine bildirir. Bölge yönetici şirketi talebin uygun olup olmadığını mevzuata uygunluğu açısından değerlendirir. Bu kapsamda uygun gördüğü başvuruyu Bakanlığa iletir.
- Desteğe ilişkin firmaya yapılacak ödemeler, destek kapsamındaki personele ilişkin, ilgili ayın bildirilmiş sigorta prim gün sayısı dikkate alınarak yapılacak hesaplama göre, Bakanlıkça, raporun teslim edildiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar gerçekleştirilir.
- Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketlerinde istihdam edilen personel, bu desteğin kapsamı dışındadır.

3.8. Bölgedeki Firmalar İçin Getirilen Girişimci Firmalara Yatırım Şartına Yönelik Düzenlemeler:

7326 sayılı Kanunla yapılan düzenleme uyarınca, 1/1/2022 tarihinden itibaren, bölgede faaliyet gösteren mükelleflerden, istisna edilen kazanç tutarı **1.000.000 Türk Lirası ve üzerinde** olanlar, söz konusu tutarın **yüzde ikisini** pasifte geçici bir hesaba aktarılmalıdır. Ancak, geçici hesaba aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, **yıllık bazda** 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Ayrılan tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu¹⁰ paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları¹¹ ya da 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde¹² faaliyette bulunan girişimcilere¹³ sermaye olarak konulması şarttır. Getirilen düzenleme kapsamında, Uygulama Yönetmeliğine “Girişim Sermayesi Uygulamaları” başlıklı 35/C maddesi eklenmiştir. 4691 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeye paralel olarak Yönetmelikte de; söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması, bir diğer ifadeyle belirtilen alanlara yatırım yapılmaması

¹⁰ **Girişim Sermayesi Yatırım Fonu**; nitelikli yatırımcılardan katılma payları karşılığında toplanan paralarla, pay sahipleri hesabına inanca mülkiyet esaslarına göre Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) tarafından belirlenmiş varlık ve işlemlerden oluşan portföyü işletmek amacıyla portföy yönetim şirketleri ve girişim sermayesi portföy yönetim şirketleri tarafından süreli olarak kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan malvarlıktır.

¹¹ **Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları**; kayıtlı sermayeli olarak kurulan ve çıkarılmış sermayelerini esas olarak girişim sermayesi yatırımlarına yönelten ortaklıklardır.

¹² **Kuluçka Merkezi (İnkübatör)**; özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimcilere Bölge içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları ifade etmektedir.

¹³ **Kuluçka Girişimcisi**; kuluçka merkezlerinde yer alan Ar-Ge, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan, gerçek ya da tüzel kişiliğe sahip erken aşama girişimcileri ifade etmektedir.

durumunda; yıllık beyanname üzerinden **istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisinin**, ilgili yılda yararlanan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu durumda, ilgili tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler, vergi ziyayı cezası **uygulanmaksızın**, gecikme faiziyle birlikte geri alınır.

Örneğin 2021 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinde 12.000.000 TL tutarında istisna kazançtan yararlanan bir mükellef, istisna kazancı 1.000.000 TL'yi aştığından, 12.000.000 TL'nin % 2'si olan 240.000 TL'yi dönem karı (zararı) hesabından geçmiş yıllar karları (zararları) yerine, pasifteki başka bir hesaba (örneğin 549- Özel Fonlar hesabına) aktarmalıdır. Söz konusu 240.000 TL'yi 2022 yılının sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak yatırmalıdır. Aksi takdirde; 2021 yılı kurumlar vergisi beyannamesinde yararlandığı istisna tutarının % 20'si olan (12.000.000 x % 20 =) 2.400.000 TL'sini indirimine konu edemeyecektir. İstisna olarak dikkate alınamayacak 2.400.000 TL tutarı nedeniyle 2021 yılı kurumlar vergisi beyannamesinde eksik ödenen (2.400.000 x % 25 =) 600.000 TL tutarındaki kurumlar vergisi, vergi ziyayı cezası **uygulanmaksızın**, ancak gecikme faiziyle birlikte geri alınır. Bu durumda, 240.000 TL'nin belirtilen girişimci yatırımlara sermaye olarak konulmaması nedeniyle, 600.000 TL tutarındaki kurumlar vergisinin, vergi ziyayı cezası **uygulanmaksızın**, gecikme faiziyle birlikte ödenmesi gerekir.

4. SONUÇ:

7326 sayılı Kanunla 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler nedeniyle Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde de düzenlemeler yapılması gerekiyordu. Uygulama Yönetmeliğinde yapılan vergisel düzenlemeler özetle şu şekildedir:

- Teknoloji Geliştirme Bölgesinde yer alan işletmelerde istihdam edilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretlerinin vergilendirilmesinde istisna yönteminden, terkin uygulamasına geçilmesine ve asgari ücret istisnasına dair düzenlemeler yapılmıştır.
- Desteklerden yararlanacak destek personel sayısına ilişkin açıklamalar yapılmıştır.
- Teşvik kapsamında olup, bölge dışında geçen sürelerle dair düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, yüksek lisans ve doktora yapan personelin dışarıda geçirdiği süre kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikinden faydalanabilmesi için bölgede "en az bir yıl" süreyle çalışma şartı, Yönetmelikten çıkartılmıştır.

- Bölgede faaliyette bulunan firmaların projelerinin finansmanında kullanılacak sermaye desteklerine dair düzenlemeler yapılmıştır.
- Bölgelerde 4691 sayılı Kanun kapsamında yürütülen yazılım, Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır. Yönetmelikte yapılan düzenlemeyle, istisnanın uygulama koşulları değiştirilmiştir.
- Temel bilimlerden mezun olan personel için sağlanan ilave desteklere yönelik açıklamalar yapılmıştır.
- Yönetmeliğin 35/A maddesinden sonra gelmek üzere “Doktora Öğrenci Desteği” 35/B maddesi ilave edilmiştir. Yeni getirilen söz konusu maddede, doktora öğrencilerine sağlanacak desteğin şartları & koşulları belirlenmiştir.
- Yönetmeliğe “Girişim Sermayesi Uygulamaları” başlıklı 35/C maddesi eklenmiştir. Maddede, bölgedeki firmalar için getirilen girişimci firmalara yatırım şartına yönelik düzenlemeler açıklanmaktadır.

Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapan düzenlemeler, 03.02.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 10.02.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

KAYNAKÇA:

- 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu
- 7263 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 7346 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 17.02.2022 tarih ve 2022/028 sayılı, “*Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler*” başlıklı BDO DENET Sirküleri
- M. Emek KURT, “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar & Ge ve Tasarım Merkezlerine Sağlanan Teşviklerde Yapılan Değişiklikler” Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Mart / 2021, Sayı:207

